

KAZNIVO DEJANJE GOLJUFIJE IN VPLIV KAZNIVEGA DEJANJA GOLJUFIJE ALI NJEGOVEGA POSKUSA NA OBVEZNOSTI ZAVAROVALNIC PO POLICAH

Ljubljana, 9. maj 2012

Tilen Jereb, pravni svetovalec, Zavarovalnica Maribor, d.d.,
PE Celje

1

I. Uvod

- ZAVAROVALNIŠTVO ena pomembnejših družbeno-ekonomskih dejavnosti,
- DRUŽBENA OBČUTLJIVOST (sorazmerno) majhna,
- ZAVAROVALNE GOLJUFIJE bile potisnjene "v kot" (različni razlogi – močna finančna organizacija,...),
- RELATIVIZACIJA takšnega razmišljanja (vestnost in poštenje, koristi celotne družbe - potrošniki,...),
- SISTEM in VNOS VAROVALK (skrb zavarovalne stroke in širšega pravnega sistema),
- PRISPEVEK (kazenski del / civilni - zavarovalniški del / povezava)

2

II. Inkriminacija zavarovalne goljufije

- "Kdor z namenom iz prejšnjega odstavka tega člena v zavarovalništvu ob sklenitvi pogodbe navede lažne podatke ali zamolči pomembne podatke, sklene prepovedano dvojno zavarovanje ali sklene zavarovalno pogodbo potem, ko je zavarovalni ali škodni primer že nastopil, ali lažno prikaže škodni dogodek, se kaznuje z zaporom do enega leta" (II. odstavek 211. čl. KZ 1).

1) PRIPRAVLJALNA DEJANJA

- a) čas ob sklenitvi
- b) čas po sklenitvi
- c) čas, ko sklene ZP, zavarovalni primer pa je že nastopil.

3

II. Inkriminacija zavarovalne goljufije

2) GOLJUFIVI NAMEN,

3) KD GOLJUFIJE ima kvalificirane oblike, zavarovalniška goljufija (žal) ne,

4) vendarle POMEMBEN KORAK v boju proti zavarovalniškim goljufijam,

4

III. Posebej o vplivu kaznivega dejanja goljufije (ali njegovega poskusa) na obveznost zavarovalnice

- ravnanje udeležencev podvrženo RAZLIČNIM PREDPISOM,
- KAZENSKI / CIVILNI predpisi (lastna / specifična pravila),
- ravnanje HKRATI PRESOJANO z vidika različnih predpisov (različnih subjektov,...),
- RAZLIČNI KONČNI REZULTATI /

5

III. Posebej o vplivu kaznivega dejanja goljufije (ali njegovega poskusa) na obveznost zavarovalnice

- 1) "OBSODBA → CIVILNO PRAVNA SANKCIJA" (neplačilo škode, vrnitev prejetega, razdrtje pogodbe,...) – VEZANOST na kazensko obsodilno sodbo,
- 2) "OBSODBE NI → MOŽNA TUDI CIVILNO PR. SANKCIJA (primer):
 - umik obtožnega predloga ali zavrnilna sodba še ne pomeni, da civilno sodišče ne more sprejeti drugačne odločitve / drugačno dejansko stanje,
 - lahko ugotovi celo zelo podobno dejansko stanje, pa je odločitev drugačna (goljufivi namen / malomarnost),
- 3) LOČENA PODROČJA – lastna pravila ("civilna odgovornost strožja"),
 - prag civilne odgovornosti strožji od praga kazenske odgovornosti (storilec lažje izogne kazenski, kot civilni odgovornosti,....) – različni kriteriji (primer)

6

IV. Civilni del – obveznost zavarovalnice

- ZAVAROVALNIŠTVO prisotno v različnih predpisih:

- 1) v kazenskem smislu (211. člen KZ),
- 2) v civilnem smislu (OBLIGACIJSKI ZAKONIK – "OZ", zavarovalni pogoji,...):
 - a) IZKLJUČITEV OBVEZNOSTI ZAVAROVALNICE pri nameri ali prevari (944. člen OZ),
 - b) NAMERNA neresnična prijava ali zamolčanje (932. čl. OZ),
 - c) NENAMERNA neresnična ali nepopolna prijava (933. čl. OZ).

7

IV. Civilni del – obveznost zavarovalnice

- POJEM in NARAVA zavarovalne pogodbe,

- ZAVAROVALNI PRIMER (bodoč / negotov / neodvisen od izključne volje strank) → v kolikor ne, pogodba NIČNA

Primer: v kolikor je zavarovalni primer v času podpisa zavarovalne pogodbe že obstajal (npr. zavarovanje že poškodovanega vozila),

..... znak kaznivega dejanja + civilno-pravna sankcija (ničnost,...),

8

IV. Civilni del – obveznost zavarovalnice

- glede a) → **IZKLJUČITEV OBVEZNOSTI PRI NAMERI ALI PREVARI:**

“Če je zavarovanec, zavarovalec ali upravičenec povzročil zavarovalni primer namenoma ali s prevaro, zavarovalnica ni zavezana za nikakršne dajatve, nasprotno določilo pa je nično.”

- dogodek, storjen namenoma ali s prevaro (špekulativni elementi) ne ustreza osnovnim elementom zavarovalne pogodbe (negotov / neodvisen od izključne volje),

- POSLEDICE: kazenske (zaporna kazen) / civilne (ničnost,...)

9

IV. Civilni del – obveznost zavarovalnice

- glede b) → **NAMERNA NERESNIČNA PRIJAVA ali ZAMOLČANJE:**

- SPLOŠNO PRAVILO (zavarovalec dolžan ob sklenitvi vse okoliščine, ki so pomembne za ocenitev nevarnosti).....neresnična prijava lahko namerna (prevara) ali nenamerna (zmota),

- *“Če je zavarovalec namenoma neresnično prijavil ali namenoma zamolčal kakšno okoliščino takšne narave, da zavarovalnica ne bi sklenila pogodbe, če bi vedela za resnično stanje stvari, lahko zavarovalnica zahteva razveljavitev pogodbe” (1. odst. 931. čl. OZ)*

10

IV. Civilni del – obveznost zavarovalnice

- "Če je bila pogodba razveljavljena iz razlogov, navedenih v prejšnjem odstavku, obdrži zavarovalnica že plačane premije in ima pravico zahtevati plačilo premije za zavarovalno dobo, v kateri je zahtevala razveljavitev pogodbe" (II. odst. 931. čl. OZ).

- POSLEDICE: kazenske (zaporna kazen) / civilne (razveljavitev pogodbe → opcija....obdrži premije + plačilo premije,...)
- podlago izključitev v smislu omenjenih osnovnih kršitev mogoče najti tudi v zavarovalnih pogojih (vnos ni pogoj za izključitev).

11

V. Zaključek

- zavarovalnica v Obligacijskem zakoniku (ter zavarovalnih pogojih – skladni z zakonom) "dovolj varovalk, da odkloni plačilo / odstopi od pogodbe" (neodvisno od vprašanja kazenske odgovornosti),
- podvrženost predvsem civilnim predpisom,
- niti ni nujno, da bi bil storilec za to, da bi se zavarovalnica razbremenila svojih obveznosti, tudi kazensko preganjan,
- kaznivo dejanje goljufije ter poskus (primer obsodilne sodbe) nedvomno vpliv na obveznost zavarovalnice – obveznosti ni / vrnitev plačanega / razveljavitev pogodbe,...

12

Hvala za pozornost!